

ŠTEVERJANSKI VESTNIK

vaške novice

stari običaji

zabava

politična dejavnost

darovi

kuhinjski recepti

otroški zbor

sv. Florijan

Božič

dravska družina

aktualnost

duhovna misel

trgalec

kulturni večeri

Festival

Velika noč

mešani pevski zbor

matični urad

mladinski krožek

Števerjan - Trg Svobode, 6

9 - Izdaja S.K.P.D. »Francišek B. Sedej«

iz Števerjana - Registriran na sodišču v Gorici, dne 7. marca 1969, števil. 72

OPREMLJALCI DRUŠTVA »F.B. SEDEJ«:
UREDILCI: MARJAN BRUFOLKA (glavni urednik),
IVAN VOGRIC, ELIANA HUMAR, KATJA DORNI, MARTINA HLEDE,
MADRJANA CORSI, MARTINA VALENTINČIČ, ERIKA DORNI
EDI HLEDE (odgovorni urednik) - Lasten tisk

Spedizione in Abb. Postale Art. 2 Comma 20 c.
legge 662 1996 - Filiale di Gorizia

Luglio - Settembre 2003

Nr. 3

Števerjan, Julij-September 2003 Leto XXXV

Štev. 3

KAPELA SVETE ANE V DVORU

Na obronku števerjanskega griča, kjer se pogled odpira na Gorico, furlansko ravnino in dalje vse do morja, stoje ostanki graščine Dvor. Kraj je zgodovinsko zanimiv, saj so ob cesti, ki se vije pod njim, našli ostanke mozaikov in amfor, sledove rimskega dvorca izpred dvatisoč let. Blizu teh ostankov je v srednjem veku zrastle cerkva svete Katarine, ki so jo pred dvesto leti opustili in okoli nje uredili pokopališče. Sedanji Dvor je le medla podoba tistega, kar je bil še pred prvo svetovno vojno. Zgodovinarji so doslej pisali, da so graščino pozidali grofje Coronini, a pomotoma, ker so tile imeli svojo palačo na vaškem Placu. Območje Dvora - reklo se mu je Drnovo - je bilo že v 15. stoletju last rodbine Dornberg. Leta 1575 so bratje Vid, Maksimilijan in Franc Dornberg prešli sodno oblast nad Števerjanom. Takrat so najbrž pozidali graščino, ki so jo domačini kot sedež sodne oblasti imenovali Dvor. Ob graščini so postavili kapelo, ki je bila v tistih časih posvečena svetemu Križu, kakor so navajali viri v nekdanjem ločniškem farnem arhivu. Po izumrtju Dornbergov leta 1634 je Dvor s sodno oblastjo prevzela rodbina Strassoldo, za njo pa ob koncu 17. stoletja rodbina Tacco iz Krmina. Novi gospodarji so bili potomci nekega egipčanskega trgovca (zato je domači naglas Taccò verjetno upravičen), ki je silno obogatel in čigar rod se je iz Benetk preselil v Krmin. Andrej Tacco je leta 1596 prejel plemiški naslov zaradi zaslug v boju zoper Turke. Leta 1699 je rod Taccov skupaj s sodno oblastjo nad Števerjanom in Dvorom prejel naslov baronov Števerjanskih s podobo svetega Florijana v grbu. Baron Karel Tacco je Dvor preuredil v udobno podeželsko graščino s kletjo in gospodarskimi poslopji. Pročelje palače je gledalo proti Dragam, od glavne vhoda je drevored vodil do vrtnice na razgledni točki, ki jo domačini še danes imenujejo Glorjet, kar je izpeljano iz francoskega "Gloriette". Ob pročelju so baroni Tacco prislonili novo kapelo, tokrat posvečeno svetemu Antonu Padovanskemu, kakor še pomnijo starejši Števerjanci. Zaradi grabežljivosti so bili baron Karel Tacco in njegovi v Števerjanu zelo osovraženi. Leta 1713, ko je izbruhnil tolminski punt, so jim števerjanski podložniki razdejali Dvor, odkrili streho in posekali vse trte in sadno drevje naokoli. Baroni so Dvor obnovili, nazadnje tik pred prvo svetovno vojno, ko je tudi kapela dobila nekoliko neprepričljivo zunanjo podobo, ki naj bi spominjala na domnevni, a zgodovinsko neupravičen toskanski izvor rodbine. Takšen je Dvor pričakal prvo svetovno vojno, ko je bil velik del graščine porušen. Po vojni so obnovili le kapelo in del graščine ob njej, kar še danes stoji. Ni znano, kdaj so v kapeli začeli častiti sveto Ano namesto prvotnega svetega Antona. Zgradili so tudi novo klet in popravili poslopje, kjer je danes gostilna. Po vojni je kapela nekaj časa služila kot farna cerkev, preden so zgradili primerno barako. Zadnjič je bilo v njej bogoslužje leta 1941, ob poroki baronice Roberte Tacco z grofom Georgom Sigismundom Thunom z južne Tirolske. Njuna hči Teresa je pred nekaj leti sklenila, da bo kapelo obnovila.

Poleti so bila dela pri kraju. Slovesna blagoslovitev je potekala na sam god svete Ane, v soboto, 26. julija, v večernih urah. Obred je vodil goriški nadškof Dino De Antoni, ki je po blagoslovitvi daroval sveto mašo, pri kateri je pel domači zbor. Pred začetkom je bil zgodovinski uvod o kapeli, med mašo pa je nadškof v pridigi spregovoril o sveti Ani s posebnim poudarkom na pomembnosti zakonske vezi in družinske sloge v današnjem svetu. Po obredu je spregovoril še števerjanski župan.

Nadškof je blagoslovil tudi marmorno ploščo, ki so jo ob koncu obnovitvenih del pritrdili nad vhodna vrata, v notranjosti, in prinaša latinski spominski napis:

SACRAS ÆDES

ANTIQUITUS TITULO SANCTÆ CRUCIS DICATAS
PALATIO VULGO DVOR NUNCUPATO ADNEXAS
QUOD LABENTE SÆCULO DECIMO SEXTO
LIBERI BARONES A DORNBERG
IURISDICTIONIS SEDEM SANCTI FLORIANI INSTITUERANT
TRECENTIS ABHINC ANNIS A LIBERIS BARONIBUS A TACCO
IN CAPELLAM PUBLICAM CONVERSAS
PRIUS SANCTO ANTONIO PATAVINO
AC DEINDE SANCTÆ ANNÆ DICATAS
THERESIA COMES A SCHAFFGOTSCH NATA COMES A THUN
ULTIMÆ ERORUM STIRPIS SUBOLES ET HERES
MULTO ANTE DESTITUTAS RUINA DENIQUE SERVAVIT
ET AB ANTISTITE GORITIENSI DINO DE ANTONI INAUGURATAS
RELIGIONI RESTITUIT
ANNO DOMINI MMIII

Napis, v katerem je v glavnem nakazana zgodovina kapele, se v prevodu glasi: "Sveto poslopje, ki je bilo nekdanj posvečeno svetemu Križu in je prizidano palači, ki se po domače imenuje Dvor ter so v njej baroni Dornberg ob koncu 16. stoletja ustanovili sodni sedež števerjanskega gospostva, so pred tristo leti baroni Tacco preuredili v javno kapelo, sprva posvečeno svetemu Antonu Padovanskemu in nazadnje sveti Ani; Terezija grofica Schaffgotsch, rojena grofica Thun, potomka in dedinja zadnjega rodu gospodarjev, je že dolgo opuščeno poslopje nazadnje rešila propada in, po blagoslovu goriškega nadškofa Dina De Antonija, vrnila bogoslužju v letu Gospodovem 2003."

Zunanjšina kapele je po obnovitvi takšna, kakršna je bila prej, notranjšina pa se je znatno spremenila. Obnovljeno je bilo štukaturno okrasje, ki izvira iz začetka 18. stoletja, od izvirne opreme pa se ni ničesar ohranilo, razen keliha, ki so ga baronovi v času prve svetovne vojne odnesli s seboj v begunstvo v Kamnik, zavitega v odejo. Za kapelo je bilo treba priskrbeti klopi, ki izhajajo iz prezbiterija stolne cerkve v Gorici, in oltar, ki je nekoč bil s svojim dvojčkom stranski oltar v goriški cerkvi Brezmadežne. Oltar, ki je bil v celoti obnovljen, je v spodnjem delu kamnit, v zgornjem pa lesen. Star je nekaj več kot sto let. Za oltar je bilo treba priskrbeti tudi novo sliko, ki jo je izdelal slovenski akademski slikar Tomaž Perko. Predstavlja sveto Ano, kako uči Marijo brati. Slikar je v Ani mojstrsko upodobil lik ljubeče matere, ki vzgaja hčerko. Še bolj pa je v obraz male Marije vdahnil odgovornost in samozavest, ki sta skorajda tuji otroškemu svetu: kakor da se Marija iz knjige uči božjega načrta zanjo. S prenovljeno kapelo v Dvoru je Števerjanu vrnjen umetniški in zgodovinski spomenik, med nas pa je spet postavljen vzor svetnice Ane. To je vzor materinstva, starševske ljubezni in skrbi nasploh, na kateri temelji družina, jedro človeškega rodu.

ALESSIO STASI

SVETI KRIŽ

V nedeljo, 14. septembra, nas je skupinica mladih in otrok sklenila, da bomo počastili praznik povišanja svetega Križa s popoldanskim sprehodom do Svetega Križa nad Kojškim. Zbrali smo se na Sovenci in se podali peš po Humu do Kojškega. Tam smo si najprej ogledali vaško naselje, ostanke nekdanjega gradu in župnijsko cerkev. Nato smo se po nekdanji romarski poti s postajami križevega pota podali k cerkvi svetega Križa, ki stoji vrh griča, kjer jo je nekoč obdajal tabor proti turškim vpadom, od katerega se je ohranil le okrogel stolp. Cerkev hrani sloviti krični oltar iz leta 1515, rezljan, pobarvan in pozlačen z neštetiimi liki in prizori, med katerimi je osrednji križanje. Pod cerkveno lopo smo zmolili, se še razgledali naokoli in se veselo vrnili domov.

33. FESTIVAL »ŠTEVERJAN 2003«

In že se je zaključil 33. Festival narodnozabavne glasbe, ki vsako leto privabi med Borovce v Števerjanu veliko ljubiteljev domače glasbe. Letos je lepo in toplo vreme spremljalo trodnevno tekmovanje in smo lahko dobesedno uživali ob zvoku polk in valčkov. V petek, 4. julija, in v soboto, 5. julija, sta bila na sporedu predfinalna večera, kjer se je pomerilo 31 ansamblov, v nedeljo, 6. julija, pa je padel zastor na 33. Festival »Števerjan 2003« s finalnim delom in podelitvijo nagrad. V prvih dveh tekmovalnih večerih je komisija za glasbo (Bertl Lipusch, Franc Lačen, Danilo Čadež, Jože Burnik, Tullio Možina, Zoran Lupinc, Jan Leopoli in Valentina Humar, komisiji je predsedoval predsednik društva Mihael Corsi) prepustila v finalni nedeljski del štirinajst ansamblov.

Nagrade, ki jih je tudi letos poklonila ustanova Rai – postaja Trst A, razen občinstva in besedila, pa so si zaslužili:

- najboljši ansambel festivala (1100,00 evrov): Modrijani iz Dobrne;
- občinstvo (520,00) je nagradilo ansambel Slovenski zvoki iz Brežice;
- najboljšo vokalno izvedbo (360,00) je imel ansambel Korenine iz Novega mesta;
- najboljši kvintet (310,00) pa ansambel Rosa iz Koroške;
- najboljši trio (310,00) je bil Jernej Kolar;
- najboljši debitant (155,00) ansambel Šrangarji iz Ljubljane;
- najlepšo melodijo (155,00) pa je imel ansambel Sijaj iz Sevnice.

Komisiji za besedilo (Milan Jež, Leonard Katz, Irma Rauh in Franka Padovan) je nagradila Faniko Požekovo za valček Ko pade drevo, ki jo je izvajal ansambel Minerali iz Smlednika. Nagrado v znesku 155,00 evrov je podelila Franka Padovan.

Odziv občinstva je bil letos enkraten. Oba tekmovalna večera, in sicer petek in sobota, sta bila nenavadno dobro obiskana. Za nedeljski finale pa so prvi poslušalci prihajali med Borovce že v zgodnjih popoldanskih urah. Prava poslastica je bil nastop ansambla Slapovi, ki je še dodatno segrel že tako veselo in sproščeno praznično vzdušje. Vse tri večere sta mojstrsko povezovala že ustaljena napovedovalca Janez Dolinar in Betka Šuhel.

Obiskovalcem festivala je bil na voljo obširen bilten o festivalu. Brošuro, ki obsega desetine črnobelih pa tudi več barvnih strani, je izdala Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, uredili pa so jo člani odbora. Vsebuje fotografije vseh nastopajočih ansamblov ter seznam vseh dosedanjih nagradencev festivalov. Letošnjo uvodno misel je prispeval domačin Simon Komjanc.

Pri organizaciji in izpeljavi festivala pa imajo vsako leto pomembno vlogo pokrovitelji, in sicer: Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, RAI – Radio Trst A, Gorski okoliš terskih in nadiških dolin ter Brd, Adriano Corsi Srl in Banca di Cividale - Kmečka banka. Posebno podporo so še zagotovili: pekarna Skorjanc, obutve Balocchi, trgovine Kosič, gradbeno podjetje Hlede Alojz Ivan, podjetje Terpin Spa, vinogradniki Manià Gianni, Humar Marino in Marčelo, Komjanc Simon, Maraž Ivan in Aleš Komjanc, PZKZ La buona terra, bar Picmontese, mehanična delavnica Lutman Marko, supermarket Komauli srl, Euro diplomat hotel & Euro restaurant, Brama legnami srl, Tmedia, Service system, Zadržna banka Doberdob in Sovodnje, gostilna Luka, pizzerija Locanda goriziana. Cenjenim darovalcem se priskrbeno zahvaljujemo.

V spodnjih prostorih Sedeževga doma so bili razstavljeni dragoceni stekleni izdelki Ede Miklus iz Jamelj, ki se je rodila v Števerjanu. Razstavo sta oblikovali še Erna Planišček in Erminija Podveršič s svojimi klekljarskimi mojstrovinami.

Za razsvetljavo med Borovci je poskrbel Branko Terčič, odrsko sceno pa si je zamislil in izdelal priznani slovenski umetnik Jože Napotnik. Amplifikacijo sta urejala Niko Klanjšček in Mice Karov s sodelavci, ki so se tudi letos odlično izkazali. Za vso skrb in profesionalnost si zaslužijo vsi omenjeni priskrbeno pohvalo.

Vsak festival je s svojimi melodijami, ansambli in gosti le enkratno doživetje, ki se vsakomur nepozabno vtisne v spomin.

TURNIR »MED ZASELKI«

V ponedeljek, 14. julija, se je na nogometnem igrišču na Jazbinah začel 5. turnir »Med zaselki«. To je turnir v nogometu, na katerem tekmujejo zaselki iz Števerjana. To so: Bukovje, Valerišče, Sovenca, Križišče, Ščedno in Jazbine. Pravilnik turnirja predpisuje, da igrajo ekipe v zasedbi 4+1 in po želji še eno dekle. Vsaka ekipa lahko ima samo enega registriranega igralca v kakem nogometnem klubu. Če v nekem zaselku primanjkujejo igralci, jim lahko priskoči na pomoč samo eden zunanji član.

Turnir se je odvijal do četrta, 19. julija, ko se je ob 19. uri odigrala tekma za tretje in četrto mesto, ob 20. pa za prvo in drugo. Na tretje mesto se je letos uvrstila združena ekipa Križišče – Sovenca, za katero so igrali: Kristjan, Aljoša, Katja, Matija, Marko, Jakob, Jan, Jurij, Hadrijana in Fulvio. Premagali so Ščedno s 5:1. Za Ščedno so igrali: Marjan, Danjel, ki je tudi zadel gol, Andrej, Devid in Bogdan. Gole za združeno ekipo pa so zadel: Jakob, dva Aljoša, Fulvio in Jurij.

Sledila je tekma za prvo in drugo mesto, t.j. ekipa z Jazbin (Martino, Marino, Patrik, Manuel, Gerardo in Edi) proti ekipi z Bukovja (Manuel, Martin P., Matej, Nikolaj, Martin K., Evelin in Martina). Prvi polčas se je zaključil z 1:1. Že po 1. minuti drugega polčasa je Nikolaj zadel gol, takoj zatem pa so igralci z Jazbin reagirali in dohiteli Bukovje. Za gol je poskrbel Manuel. Tekma pa se je končala s 3:3 in ekipi sta morali odigrati še dodatnih 10 minut igre. Tudi to ni pomagalo in navijači so si lahko ogledali še enajstmetrovke. Zmagovila je po borbenem boju slavila ekipa z Jazbin.

Dež je nato vse prisotne zalovil v gostilno »Luka«, kjer se je tudi vršilo nagrajevanje in majhna zakuska. Najprej je predsednik Mladinskega krožka Aljoša Dorni podelil nagrado za najboljšega strelca; to je tisti, ki je zadel največ golov, in sicer Manuel Pintar (Bukovje). Najboljši igralec turnirja pa je bil Manuel Komic (Jazbine). Matija Faganel (Križišče) je dobil nagrado za najboljšega vratarja. Martina Hlede (Bukovje), ki je med drugim tudi zadela en gol, je dobila pokal »Posebno priznanje«. Sledil je prigrizek in veselo vzdušje.

Mladinski krožek se zahvaljuje Alešu Pintarju, gostilni »Luka«, Ediju Skoku ter sodnikom Bogdanu Podveršiču, Nikolaju Pintarju in Matiji Faganel za pomoč pri realizaciji turnirja.

Prisrčna zahvala tudi vsem vam, ki ste bili v letošnji sezoni ob strani Mladinskemu krožku in ga podpirali, da je lahko speljal do konca veliko aktivnih pobud.

KATJA DORNI

USPEHI NAŠIH ŠPORTNIKOV

V prejšnji številki našega glasila smo poročali o pridnih in obetavnih športnikih iz naše vasi, ki so v pretekli sezoni dosegli lepe in zavirljive uspehe. Nehote smo pozabili poročati še o nekaterih drugih mladih sovaščanih, ki so se izkazali na odbojškarskem igrišču.

Deželni prvaki 2002 under 15 je bila združena ekipa Soča, v kateri igrajo tudi domačini Tadej Lango, David Škorjanc in Marco Braini. Deželni prvaki 2002 under 17 pa je bila združena ekipa Val, člana katere sta Marko Klanjšček in Mitja Škorjanc.

Vsem omenjenim športnikom čestitamo in jim želimo še veliko uspehov!

ŽENSKI TURNIR V DOBERDOBU

Po zadnjem porazu v Gabrjah, se je ekipa Št. Florijan odločila, da se udeleži ženskega turnirja v nogometu in memoriam »Mirta Jarc« v Doberdobu, ki se je vršil sredi meseca julija. Tokrat je pravilnik zahteval na igrišču samo pet igralok. Hadrijana je dobro zasedala mesto v vratih, v obrambi sta ji pomagali Isabel in Katja, v napadu pa sta bili Agata in Evelin. Agata in Isabel je v kritičnih trenutkih zamenjala Martina. Na klopi pa so se sedele še Eliana, Alice in Federica, ki so žal stopile na igrišče šele v zadnji tekmi.

Dekleta so ta turnir začela z drugačnim vzdušjem in se z vsemi močmi borila za zmago. Usoda pa jim ni bila naklonjena, saj so dve tekmi vodile in nato bile v zadnjih minutah poražene. Prvo tekmo so odigrale v ponedeljek, 14. julija, ob 21. uri proti ekipi Bum Bum Lady. Na tekmi smo lahko videli veliko zadetkov, zaključila pa se je z neodločenim izidom 4:4. Za ekipo Št. Florijan sta gole zadeli Evelin (kar tri!) in Isabel. Ekipa je bila poražena pri sedemmetrovkah, in sicer samo zaradi dveh točk. Končni rezultat je bil 6:7 za ekipo Bum Bum Lady.

Druga tekma je bila v torek, 15. julija, ob 22. uri proti ekipi iz Doberdoba. Števerjanke so bile v napredku do zadnjih treh minut drugega polčasa (rezultat je bil 2:1 za našo ekipo), a so prav na koncu nasprotnice zadele dva gola. A ne zato, ker so bile močnejše, pač pa zato, ker jim je Katja olajšala tekmo z dvema prekrškoma ravno pred vrati. Tokrat je oba gola zadela Agata. Naslednji dan je ekipo čakala še ena tekma, a so žal tudi to izgubile.

Mislím, da so se dekleta vneto živela v igro in se tudi zabavala. K temu so pripomogli domači navijači, ki so sedeli na klopi in ekipo pravilno spodbujali. Tem pa se lepo zahvaljujemo.

KATJA DORNI

MLADINSKI KROŽEK NA TRIGLAVU

Omenjeno je bilo, da se s turnirjem »Med Zaselki« Mladinski krožek odpravlja na počitnice. Tako pa ni bilo, saj se je namesto na počitnice odpravil na Triglav. Pravi se namreč, da nisi pravi Slovenec, če ne greš vsaj enkrat v življenju na najvišjo goro Slovenije. Tako je predsednik Mladinskega krožka organiziral »pomemben« pohod. V torek, 4. avgusta, smo se zbrali na avtobusni postaji v Novi Gorici in štartali proti dolini Trente, kamor smo dospeli približno ob 8.40. Po majhni okrepčitvi smo se začeli povzpenjati. Nekaterim je bilo to lahko, drugi pa so se morali kar potruditi, da so lahko prišli do triglavske koč »Dolič«. Tja smo prispeli okrog 13.30. Šele po kosilu, ko smo pridobili malo moči, smo se povzpeli do vrha. Pot je bila še precej utrudljiva, a ko prispeš do vrha, si res zadovoljen. Tam so »veterani« krstili tiste, ki so bili prvič na Triglavu. Noč smo prespali v koči pri Doliču. Nekateri so neutrudljivo vztrajali do pozne ure, drugi pa so se kar spravili spat.

Naslednje jutro smo krenili na pot šele okrog desetih, kar se nam je kasneje tudi obrestovalo, saj smo zamudili vlak, čeprav smo neutrudno hiteli proti izviru Save. Smole pa ni bilo konec, kajti začelo je deževati in iskati smo si morali prenočišče. Na srečo pa je Alessio telefoniral v župnijo v Bohinjsko Bistrico. Prijazno so nas prišli iskat okrog 21. ure v Bohinj, dali so nam ležišča in nam ponudili nekaj hrane, saj je bilo naših zalog konec, ker namen je bil ostati z doma samo dva dni.

Naslednje jutro smo se vkrcali na vlak že ob šestih in tako prispeli domov utrujeni a zadovoljni, da smo postali Pravi Slovenci.

KATJA DORNI

DELOVANJE MEŠANEGA ZBORA

Mešani zbor je svojo sezono sklenil v petek, 13. junija, ko se je pred domačim občinstvom predstavil s celovečernim koncertom. Ob slastni zakuski, kozarčku vina in veseli družbi smo se pevci tisti večer poslovili od vseh pevskih obveznosti in odšli na počitnice.

Pevci smo se sicer med poletjem srečevali ob nedeljskih mašah. Pomemben dogodek v naši vasi je bila ob koncu meseca julija blagoslovitev kapelice sv. Ane, pri kateri je bil prisoten tudi goriški nadškof msgr. Dino De Antoni. Zbor je na primeren način sodeloval pri mašni daritvi ob orgelski spremljavi in pod taktirko Hermana Srebrniča.

September je tako že napočil. Otroci so že prestopili šolski prag, vinogradniki so že opravili trgatve, zato je tudi tik pred začetkom nova pevska sezona. Pevske vaje so se začele v sredo, 24. septembra, ob 20.30 v pevski sobi Sedejevega doma. Upamo, da bo odziv na vajah številen, saj je vsak glas, nov ali star, pomemben za ohranitev in razvoj vsakega zbora!

MARTINA HLEDE

OTROŠKI ZBOR STOPA V NOVO SEZONO

Začenja se nova sezona otroškega zborčka, ki deluje v okviru društva F. B. Sedej. V četrtek, 2. oktobra 2003, bo srečanje s starši, na katerem bo nakazan program in načrti za novo sezono. Tudi letos so na programu nastopi, seveda pa ne bo manjkalo niti zabave.

Pomembno je, da otroke že od najmlajših let učimo peti. Namen otroškega zbora je prav ta, da nauči najmlajše pevce enostavnejše, a tudi zahtevnejše melodije, da otroka usmerijo v svet glasbe.

Starši ste prisrčno vabljeni na sejo, otroci pa na prve pevske vaje, ki bodo predvidoma čez teden dni!

POD LIPO ZBRANI SLOVENCİ

V petek, 11. julija, je bil pod Lipo na domačiji Marjana Terpina v Števerjanu praznik posvečen 12. obletnici osamosvojitve Slovenije. Organizatorja večera sta bila Klub Anton Gregorčič in Slovenski svetovni kongres. Kot se spodobi, je večer otvorila slovenska himna, Zdravljica, ki so jo zapeli tudi vsi prisotni. Večer je povezovala tajnica SSK Franka Padovan, ki je nato predstavila moško skupino Akord iz Podgore. Zatem je prisotne pozdravil novi deželni svetovalec Slovenske skupnosti, Miro Špacapan, ki se je zahvalil vsem volilcev za podporo v komaj zaključeni volilni kampaniji. Povedal je, da je bila stranka lipove vejice predhodnik slovenskih procesov v 90. letih v domovini. Idejo o osamosvojitvi Slovenije so v zamejstvu gojili že desetletja, problem pa je bil izpovedati jo javnosti. Novi deželni svetovalec je še dejal, da je Slovenska skupnost bila in je še vedno pristaš samostojne slovenske republike. Zato tudi zagovarja samostojno slovensko narodno stranko v Italiji.

Večer se je nadaljeval z nagovorom predsednika Veteranov vojne za Slovenijo Srečka Lisjaka, v katerem je jasno izstopala njegova ljubezen do domovine in katero je sam skušal posredovati vsem prisotnim. Citiral je tudi nekaj besed bivšega predsednika ZDA, Kennedyja: »Ne sprašuj se, kaj bo domovina naredila zate, ampak sprašuj se, kaj boš ti naredil zanjo!« Tako so imeli Slovenci pred dvanajstimi leti možnost odločiti se za ali proti domovini: odločili so se za pravo varianto, saj imajo danes vsi Slovenci po svetu svojo državo, Slovenija pa lahko danes stopa v

Evropsko unijo. Sam je povedal, da domovine, svobode in demokracije ne moremo braniti s tanki, ampak z voljo, ponosom in človeškim dostojanstvom. Žal pa je bilo treba za boljše in novo prihodnost tudi krvaveti in umirati. Tisti, ki so skrili dlani v svoje žepe ali pa dali pesti drugi strani, se niso odzvali pozivu svojega naroda; ti so pravi izdajalci. Srečko Lisjak je zaključil svoj govor z zanimivimi besedami: »Ljubezen svet varuje od pogina; kdor ni ljubil, kako bi mogel znati, kaj je narod in kaj domovina.«

Zatem so zopet zazvenele slovenske pesmi in izvedbi moške skupine Akord. Pred koncem se je Marjan Terpin zahvalil Mirku Špacapanu in Srečku Lisjaku za lepe besede, moški skupini Akord za petje in vsem tistim, ki so pripomogli k pripravi tega večera. Člani SSK so vsem prisotnim podarili še medalje s slovenskimi motivi. Večer se je nadaljeval z ogledom filmskega zapisa o vojni za Slovenijo. Ob koncu pa so prijazni in delavni gostitelji poskrbeli še za prigrizek.

PISMO

Komaj si končala srednjo šolo, so te starši dali za pult v gostilno, kjer si mimoidočim žejnim gostom postregla s pijačo. To je bilo zate, mlademu dekletu, prvo srečanje s širšim svetom. Pa je med drugimi mimoidočimi gosti prišel večkrat v gostilno lep in razmeroma mlad podčastnik. Tebi, mladi doraščajoči mladenki, je bil mlad, stasit fant v uniformi zelo všeč. Po dveh letih dvorjenja sta se poročila. Odšla si z mladim možem na njegovo novo službeno mesto v središče države. Starša sta pustila gostilno, zgradila sta si nov dom nekje v Furlaniji. Tudi brat se je odselil iz vasi. Najprej ti je razmeroma še mlad umrl oče; mama je še nekaj let samevala v prazni hiši in tudi ona je umrla. Oba sta pokopana na našem pokopališču. Prebolela si žalost ob prerani smrti tvojih staršev; medtem sta se ti rodila dva dečka, rasla in dorašla v lepa mladeniča, se diplomirala in dobila dobri službi. Ti si doma gospodinjila in stregla trem moškim in si morda bila tudi srečna. Življenje je teklo svojo pot. Pa se je v tebi začelo oglašati domotožje po tvojem rojstnem kraju, po tvojih slovenskih ljudeh, ki si jih imela rada.

Začeli sva si dopisovati in to redno. Tako se glasi eno tvojih pisem:

»Predraga!

Živim čisto ob obali Jadranskega morja. Mož je v službi. Sinova prideta iz službe, nekaj pojesta in hajdi na plažo. Jaz pa se vrtim okrog hišnega dela, ki ga ni malo. Po tvojem mnenju bi morala biti srečna, pa nisem. Domotožje po mojem rojstnem kraju je vedno močnejše. V trenutni stiski sedem k oknu in zrem valovanje morja, valovanje Jadranskega morja, ki je morje, ki poljublja zemljo mojih rodnih krajev. Misli mi splovijo v Števerjan, kraj moje mladosti, ki mi je tako pri srcu, a je vendar tako daleč od moje vsakdanjosti. Tolaži me zavest, da se bližajo Vahti, ko bom lahko za en sam dan preživela ob spominih, obiskala grob mojih staršev in zadihala zrak v krajih moje mladostne sreče.«

Predraga Nada!

Domotožje je nekaj, ki raste v tebi in s teboj; je človeku prirojeno, a ne vsakemu. Jaz sama sem imela tako domotožje, ko sem jadrala kot suplentka po naših šolah iz kraja v kraj in končno z velikimi žrtvami prišla pod lastno streho v rodni Števerjan. Toda tudi v lastnem domu in kraju te obiščejo nevspečnosti in žalosti. A potolaži te zavest, da si vsaj pod streho lastnega doma. Zame je to moč, da lažje prenašam tegobo samevanja. Ob nedeljah in praznikih se pred cerkvijo srečam in pozdravim z vaščani; le kratek stisk roke in se ob nedeljah vračam domov z zavestjo, da nisem več sama.

Že sedaj se veselim srečanja s Teboj. Ko boš za prihodnje Vahti spet prišla v Števerjan, se ne boš več čutila tujka – sama, saj boš nekaj veselih uric lahko preživela v novo zazidani hiši, kjer se boš z bratom in njegovo mlado ženo počutila res doma.

S to zavestjo te pozdravlja do skorajšnjega svidenja tvoja sovaščanka

ADA GABROVEC

Iz naše bližnje preteklosti...

MOJI SPOMINI NA ŠOLO...

Po letu 1926, ko se je v naših krajih uvajala Gentilijeva reforma, se je šolski pouk začel samo v italijanskem jeziku. Domači slovenski učitelji so bili premeščeni v notranjost države, na novo nameščeni pa so bili v veliki večini doma iz južnih krajev nove države.

Koliko smo otroci iz slovenskih družin razumeli pouk takrat v novem (tujem) učnem jeziku, ni težko razumeti: bili smo veliki revčki, a še bolj takratni mladi učitelji in učiteljice, ki jim je bila naša govorica »španska vas«. Da smo takratni šoloobvezni otroci doživljali poraz, ker nismo razumeli učnega jezika, nas je v šoli rešilo dejstvo, da smo zahajali k veroučnim uram v slovenskem jeziku v zakristijo ali celo v cerkev. Da se je med nami ohranila narodna zavest, smo dolžni hvaležnost takratnim našim Primorskim duhovnikom, ki so nas otroke brezplačno učili in vzgajali v našem materinem jeziku.

Po letu 1945 so se pri nas pod ZVU (Zavezniška Vojaška Uprava) odprle šole s slovenskim učnim jezikom. Leta 1946 nas je lepo število mladih diplomiralo na slovenskem učiteljskišću.

Skoro vsi mladi smo se zaposlili v oddaljenih šolah na podeželju. Nekaj starejših učiteljev, ki so se vrnil iz raznih pokrajin države, so dobili mesta v samem mestu ali v predmestju Gorice ali Trsta. To so bili učitelji s staležem (di ruolo), ostali mladi smo bili vsi suplenti (začasna namestitve). Najlepše je bilo poučevati otroke v oddaljenih krajih, kjer se je vrtel ves otroški svet v šoli in v cerkvi.

Pa je prišel 15. september 1947. Po novi razmejitveni črti je večji del slovenskega ozemlja prišel pod novo Jugoslavijo. V naši državi so ostale le obrobne slovenske vasi. Zmanjšalo se je število učencev, zraslo pa je število brezposelnih mladih učiteljev. Za vsako službeno leto smo učitelji dobili od šolske oblasti oceno, ki so nam jo všteli v točkah. Tostran meje je bilo največ enorazrednic. Tisti učitelji, ki nismo imeli lastnega stanovanja, smo bili primorani sprejeti službeno mesto tam, kjer je imela šola tudi stanovanje za učitelja. Lepo je bilo poučevati v takih zakotnih šolah. Najlepše spomine imam na enorazredno šolo na Palkišču v Dolu, pod opatjeselskim gričem, kraj v gozdičku, kakih 100 metrov oddaljen od državne meje; poslopje brez elektrike; svetili smo si s petrolejko; vodo pa so nam v vodnjak dovažali dobri obmejni finančni stražniki po doplačilu. V šolskem posloppu je ena učilnica služila za nedeljsko bogoslužje. Nad oltarno mizo je bil kip Fatimske Marije. Bila so težka leta trdih življenjskih preizkušenj za učitelje – suplente v stalni negotovosti za preživetve družine. A bilo je lepo živeti med mladimi.

Še sedaj imam pred očmi nedeljsko bogoslužje v šolski učilnici; največ otrok, klečali in prepevali so kar na lesenem podu; duh po virhu – kadilu, ki je napolnil prostor.

Na dvorišču je na lesenem ogrodju visel bronast zvon, ki je zazvonil opoldne in večerno Avemarijo. Tam sem preživela osem najlepših let.

Pozneje so si domačini z velikimi žrtvami sezidali ob poti pod gričem novo cerkvico. Staro šolsko poslopje pod opatjeselskim gričem sameva; ni več slišati veselega otroškega živžava. Šolabus vozi doljanske otroke v šolo v osrednjo vas.

Lepo in veselo je bilo dejstvo, da sem se končno z družino preselila v rodni Števerjan, a lep košček srca sem pustila tam v tisti sedaj zapuščen šolski stavbi med tistimi ljubeznivimi otroki, ki so danes mnogi že družinski očetje, ki so rasli in dozoreli v zdravem zatišju kraških gmajin pod opatjeselskim sončnim gričem.

ADA GABROVEC

KAKO JE BILO ŽIVETI TAKRAT?

Intervju z gospodom Antonom Podveršičem

Domači in prijatelji kličejo gospoda Antona kar Tonče in v pogovoru ga bomo tudi mi tako imenovali.

»Rodil sem se 5. aprila 1928 v Kakencah, v Števerjanu. Doma smo bili kmetje. Oče je bil Hermenegild, mati pa Helena Rožič. Živel smo na materinem domu, saj je tata Gildo prišel k Rožičevim za ženina. Prej je živel v Dolenjem Cerovem. V zakonu smo se jima rodili trije sinovi: France, jaz in Bruno.«

Tončetov oče Hermenegild je bil števerjanski župan od leta 1954 do leta 1965.

Mladost in otroško razposajenost ste preživljali v obdobju fašizma. Predstavljam si, da vam ni bilo lahko razumeti, kaj se je sploh dogajalo.

»Osnovno šolo sem obiskoval v Britofu, kjer stoji danes občinska hiša. Pouk se je odvijal v italijansčini. Mi pobalini se nismo prav nič znašli, ker nismo poznali italijanskega jezika. Spomnim se imena prve svoje učiteljice. Pisala se je Grion. Spraševala nas je po italijansko, stalno pa smo ji odgovarjali po slovensko in jezno se je zgražala nad nami. V tistem težkem času je faranom močno stal ob strani župnik Ciril Sedej. Nas otroke je enkrat na teden učil verouk v slovensčini v farovžu. Zanimivo, da so takrat vse družine pošiljale k verouku svoje otroke. Podčrtam to, da je otrok moral k nauku! Danes pa so stvari povsem drugačne. V današnji občinski hiši sem opravil prvih pet razredov osnovne šole, zadnje tri pa v zgornjih prostorih hiše Mirkota Terpina na Valerišču.«

Koliko časa ste posvečali študiju?

»Malo. Nič več in nič manj od ostalih otrok. Imel sem strogega očeta. Predno sem se peš odpravil v šolo, sem moral dati kravo na štrik in jo peljati na pašo. Nato sem jo lahko mahnil proti Britofu.«

Turobna leta, v katerih je bil slovenski narod v naših krajih dobesedno tlačén.

»Tako po letu 1930 nas je fašizem praktično izpodrnil iz lastne rojstne hiše. Najhujša stvar, kar se komu lahko pripeti. Cilj črne diktature je bil prav izstrebitev Slovencev iz domačega kraja. Tako je več kmetij v Števerjanu šlo v italijanske roke. Oče je prodal posestvo v Kakencah nekemu gospodu Terpinu iz Podgore za 3.200 starih lir. Ko sta urejala kupoprodajne papirje pri notarju, je oče izrazil željo in vprašal je gospoda Terpina, da bi se kdaj rad ponovno vrnil na svojo zemljo. Eno leto je oče kot kolon obdeloval lastno zemljo, nato pa se je moralno poražen vdal usodi. Preselili smo se v zasilno barako par sto metrov naprej na Kresovnik. V majhni, na silo sklepani leseni baraki, smo živeli v šestih.«

Kljub temu pa le obstajajo na svetu pošteni, dobri ljudje.

»V osemdesetih letih je prišla na Kresovnik hčerka tistega gospoda Terpina, katere ime žal se ne spominjam. Kot kip sem zastrmel vanjo, saj nisem pričakoval njenega obiska. Povedala mi je, da če želimo, si lahko odkupimo staro posestvo. Pokojni oče ji je namreč tako ukazal. Plačali smo 3.200.000 starih lir.«

Gorja pa žal ni bilo še konec. Težko obdobje se je komaj začelo. Izbruhnila je druga svetovna vojna.

»Star sem bil šestnajst let in sem moral od doma. Šel sem v partizane. Mama me je pospremila do šole v Višnjevik na pregled in od takrat dalje me domači niso videli za celo leto in pol. Proti koncu so mene in prijatelja Brunota Cigliča ujeli Nemci in zaprli za mesec dni v zapor pri sv. Luciji pri Mostu na Soči. Od tod so naju odpeljali v Tolmin kopat jarke tik ob reki Soči. Po

tednu dni sva zbežala in prehodila pot do doma v enem dnevu. Tisto noč, ko sva prišla domov, pa so naju že prišli iskat partizani. Po par mesecih, po boju na Črnem vrhu sem se končno živ vrnil domov. Tokrat za vedno.«

V vsem tem pa je bilo le nekaj pozitivnega. Pri sebi ste imeli prijatelja.

»Res je. Jaz in Bruno sva bila vedno skupaj, od začetka do konca. Nekaj časa sva šla skupaj tudi na tečaj za bolničarje v Cerkno.«

Kaj pa po vojni. Iskali ste si zaposlitev?

»Nekaj časa sem se učil mištrija mehanika v Ločniku. V glavnem smo popravljali kolesa, saj ni bilo drugega na cestah. Ta poklic me je res veselil in občudoval sem gospodarjev traktor, ameriški Ford. Počasi sem si tudi jaz nabavil traktor: Fiat 32 na petrolej z železnimi kolesi. Prvi sem imel traktor v Števerjanu. Tako sem dvajsetleten hodil orat zemljišča tudi drugim osebam. Večkrat sem oral pri Mihčevih na Jazbinah in tako sem spoznal dekle, ki ji je bilo ime Marica Colja. Ona je nato postala tudi moja žena. Po par letih sva jaz in brat France prevzela domačo kmetijo ter se zagnala v delo. Ko sem se poročil z Marico, sva si z bratom nabavila kredit in si kupila koncesijo, gostilno s stanovanjem v ulici Brigata Pavia v Gorici in takoj smo se vselili. Stavbo smo počasi obnovili, saj je bilo potrebnih zidarskih del še pa še. Pol drugo leto sem poleg vsega delal v fornaži v Ločniku, tako je tudi brat garal, samo zato, da bi čimprej izplačali dolg. Danes skrbi za gostilno brat France z družino.«

Rekli ste, da ste ob trdnem delu spoznali dekle. Katerega leta ste se poročili?

»Poročila sva se 26. junija 1953. V zakonu sta se rodila Darija, ki živi na Kresovniku in Adrijan pa na našem prvotnem domu v Kakencah. Dvanajst let smo živeli v ulici Brigata Pavia in leta 1965 sem se preselil z družino v ulico Scogli, kjer sva z ženo oskrbovala osmico celih 32 let. Tukaj uživam svojo starost v družbi svoje žene.«

Česa se najraje spomnite?

»Meseca junija letos sva z ženo praznovala najin zlati jubilej. Petdeset let sva že poročena in oba pri dobrem zdravju.«

Kateri pa so bili najhujši trenutki vašega življenja?

»Nedvomno pri partizanih. Tam je bilo naše življenje pripeto na tanki vrvi, ki se je lahko vsak trenutek raztrgala. Večkrat sem ušel smrti za las. Nismo prespali noči in niti dneva na postelji. Tisto leto in pol sem tudi jedel zelo malo, kar pa sem zaužil, je bilo slabo. Čas, ko sem bil v ječi, nas je straža peljala enkrat na dan ven na potrebe in na skrivaj smo iskali, če dobimo kaj za pod zob. Brskali smo po zemlji. Enkrat sem dobil končni del konjskega repa, ga skril in v ječi poskrbal meso iz njega.

Gospod Tonče je več let v pokoju. V mladih letih je vzljubil modrost obdelovanja lesa. Danes, ko je v pokoju, posveča tej ljubezni več časa. Njegove roke in domišljija po želji oblikujeta les in iz njega ustvarjata prej skrite figure.

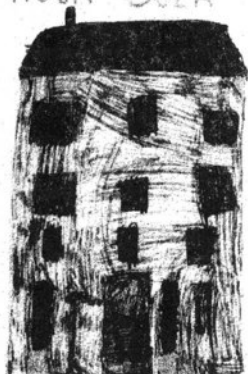
»Celo življenje sem garal, da sem si nekaj ustvaril in marsikaj privoščil. Danes, ko sem v pokoju, je moj največji užitek ta, da lahko vsako delo opravi v miru, da vsaki stvari posvečam svoj čas in da sem pri dobrem zdravju. Obdelujem majhno kmetijo in poleg vsega posvečam dober del svojega časa svojemu najljubšemu konjičku, to je obdelovanju lesa, v najrazličnejše izdelke, od jasic do hišne opreme.«

Gospodu Tončetu se zahvaljujemo za pogovor, hkrati pa čestitamo njemu ter ženi Marici za jubilej, ki sta ga pred kratkim praznovala.

MARJAN DRUFOVKA

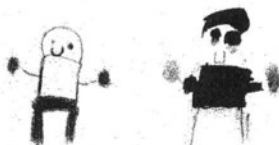
OSNOVNOŠOLCI PIŠEJO:

MOJA ŠOLA

LUCIJA LANGO, 1. razred

POT DO ŽOGE

LUCIJA

MATEJ

MATEJ HLEDE, 1. razred

OSE-ČEBELE

SARA TERPIN, 1. razred

KAČA-MODRAS

TAMARA FIORELLI, 1. razred

OSE - ČEBELE

V šolo sem prinesel ose in čebele. Našel sem jih v kleti. Položil sem jih v eno prazno škatlo. Nekatere so bile samo črne, druge pa tudi rumene. Med njimi pa je bil tudi en rumeni smrdljivec.

Učenci so bili začuden in so živali tudi narisali.

MATIJA CORSI, 2. razred

KAČA - MODRAS

Učiteljica Sabina je prinesla kačo. Bil je mali modras. Mrtvega je položila v stekleno posodo in vanjo nalila alkohol. Jernej ga je poimenoval Tinko. Bil je sivo zelene barve, progast. Nekateri otroci so se ga bali, Lorenzo pa bi ga najraje odnesel domov.

JERNEJ TERPIN, 2. razred

LOGARSKA DOLINA

Letos poleti sem bila v Logarski dolini. Vozili smo se približno dve uri. Narava je bila čudovita. Videli smo velike, bele hribe. Ena skala je imela obliko stola. Bil je tudi potoček in kdor je bil pogumen, se je v njem tudi kopal. Voda je bila namreč ledena. V dolini smo ostali sedem dni. Veliko smo hodili. Na travnikih so se pasle krave. Najbolj mi je ostal v spominu slap Rinka, ki pa ni imel veliko vode.

ANA TERČIČ, 2. razred

MOJE POČITNICE

Odšel sem v Gradež z babico. V Gradežu smo videli Parco aquatico. Nekega dne smo ga tudi obiskali. Bilo je zelo lepo. Zanimiv je bil bar pod vodo. Drugi dan sem šel na obalo in sem plaval v morju.

Potem smo šli domov. Teden kasneje smo se odpeljali s kamperjem. Ustavili smo se v Münchnu in potem v Berlinu. Na Nizozemskem smo videli mline. Potem smo šli ogledat muzej od Van Gogha. Ko smo se vračali, smo se ustavili v eni restavraciji.

MARCO MAREGA, 3. razred

MOJE POČITNICE

Poleti sem šel k morju. Tam sem se sončil. V vodnem parku sem veliko plaval in se igral s svojim bratom. Zabavala sva se. Z očetom sem se odpeljal z ladjo v Barbano. Kupil mi je žogo. S celo družino smo tudi odpotovali na Nizozemsko. V muzeju sem videl slike od slikarja Van Gogha. Ko smo se vrnili, nam je oče napihnil bazen. Med počitnicami smo se zelo zabavali. Igrali smo se z igračami, se peljali s kolesom, delali domače naloge, plavalili in bili zbudjeni zelo dolgo.

ENRICO MAREGA, 3. razred

MOJE POČITNICE

Po napornem šolskem letu se je meseca junija zaključil pouk in sem odpotoval s skavti v bolnišnico Franja: tam smo videli hiše, puške, bombe, postelje, operacijske sobe, električno centralo in most. Potem smo šli k maši. Avtobus nas je pripeljal do vasi Srednje. Potem smo pospravili torbe in smo se šli igrati. Naslednji dan smo žagali jambor in smo ga postavili v zemljo. Potem smo šli plavat. Vrgel sem se v mrzlo vodo in sem videl ribe. Potem smo se valili po luži in smo močili voditelje. V nedeljo so nas prišli obiskat starši. Skupaj smo šli k maši, potem smo žagali jambor in popoldne smo krenili proti domu.

Kmalu za tem sem šel s starši v Gradež. Tam sem videl Elijo in Fabijana. Potem smo se igrali nogomet in plaval v morju. Fabijan je našel pet mrtvih morskih konjičkov. Za tem sta Fabijan in Elija šla domov.

LUCA FIORELLI, 4. razred

MOJE POČITNICE

Ko je končal pouk, smo šli v poletni center in tam sta bila tudi Luka in prijatelj Martin. Tam sem bil štiri tedne in je bilo lepo, ker je bil bazen. Potem sem prišel domov in smo odšli s skavti v bolnico Franja. Ko smo si ogledali bolnico, smo šli nad Kanal v našo skavtsko kočo. Tam smo bili en teden in zvečer smo peli okrog ognja. Po enem tednu smo prišli domov s starši in se skupaj kmalu odpravili v Ligurijo. Vozili smo se šest ur. Naš hotel se je imenoval Clelia, ki je imel bazen. Tam sem spoznal enega prijatelja po imenu Marco, ki je imel dve sestrici in enega brata. Z njim sem delal mostove, kanale, hribe in ceste. Konec tedna smo šli z vlakom v Cinque terre. Po enem tednu smo se vrnili v Gorico, toda tu smo ostali le tri dni.

Počitnice smo nadaljevali v Gradežu. Vozili smo se s »pedalojem«, ki je imel skakalo. Lahko sem skakal v vodo. Letošnje počitnice so bili prav zares lepe!

DANIEL HLEDE, 4. razred

MOJE POČITNICE

Moje počitnice so bile prav zares lepe, ker sem šel v poletni center. Tu sem naredil cerkvico iz lesa, tudi krokodila, ki je držal svinčnik in tudi zmaja. Prvo sredo smo šli v Guliverlandijo in si ogledali cel park. Peljali smo se po vodi z lesenim plovilom, ki je imel obliko hloda. Naslednjo sredo sem šel v drugi zabavni center v Tolmezzo. Igrali smo se odbojko, nogomet, košarko, zbiranje in skrivanje zakladov. Tretjo sredo sem šel v Gardaland. Zelo sem bil vesel, saj je bil to moj prvi obisk. Bil sem tudi v Fuga da Atlantide, v Med house, v hiši od Prezzemolo in v hlohidi. Bilo je lepo. Četrto sredo sem šel v Aqualandijo. To je prvi vodni park v Italiji. Bil sem stalno v kopalkah. Kopal sem se v bazenih. V enem so imeli tudi naravne valove. Med počitnicami sem bil tudi v Gradežu. Hodili smo na večerje, večkrat na pizzo. Skoraj sem pozabil na italijansko knjigo. Pravočasno sem se spomnil nanjo in jo tudi prebral.

LORENZO VIZIN, 4. razred

REŠIL SEM ZLATO PTIČKO

Nekoč sem šel z mojim bratom in očetom v vinograd. Jaz sem že vozil traktor, ker sem imel 18 let. Oče je obrezoval, jaz pa sem mu pomagal. Videli smo gnezdo polno ptičev; bilo jih je približno 30. Ampak eden je bil zlat s srebrnim repom. Ptica mama je zapodila majhno ptico. Mi smo jo dali v eno veliko kletko. Ptica je zrastle in nekega dne smo zvedeli, da je znala govoriti. Znala je narediti vse, kar si jo vprašal. Imeli smo srečo. Vprašali smo za najboljšo vino sveta in jo prosili, naj nam pomnoži za desetkrat količino pridobljenega vina. Vse to se je zgodilo, morali pa smo počakati tri mesece. Nekoč so jo ukradli neki mimoidoči begunci, ki so stalno spraševali po denarju. Nekega dne sem šel do šole s kolesom in v enem gozdu slišim glasove, ki pravijo »denar, denar«. Približal sem se in v zemlji je bila ena luknja in notri begunci s ptico. Tekel sem domov in poklical očeta in brata. Poklicali smo tudi policijo. Ko sem jim pokazal luknjo, so policisti šli noter in vsi begunci so spali.

Ptico smo vzeli nazaj, begunci pa so šli v zapor.

FABIJAN MUŽIČ, 5. razred

REŠIL SEM ZLATO PTIČKO

Nekoč je živel zlati ptič, ki je letel v nebo. Fantek, ki mu je bilo ime Enrico, je videl zlatega ptiča, ki je bil zelo ranjen. Prinesel ga je domov in ga pobožal. Ptič se je začel migati vedno bolj in fantek je bil zelo vesel. Ob njem je ostal celo noč. Proti jutru je zaspal. Ko se je zbudil, je ptič letel in fantek ga je imenoval »Zlati ptič«. Enrico je bil vnet odbojkar. Danes je imel tekmo in tako je pustil ptiča samega doma. Ptič je dobil moč, da je zlomil okno in je odšel tudi on na tekmo. Ko je fantek zagledal zlatega ptiča, je dobil nadnaravno moč in pomagal svoji ekipi, da so zmagali. Vsi so se čudili, da je kar naenkrat postal tako močan in so hoteli imeti zlatega ptiča. Ptič pa je rekel fantku, da ga ne sme dati nikomur za nobeno oceno. Toda ti čudni ljudje ga niso pustili pri miru. Zato je Enrico poklical policijo, ki mu je pomagala; in tako se je znebil sitnežev. Fantek in ptič sta odšla domov, kjer sta živila stalno skupaj.

MICHELE MAREGA, 5. razred

GORIČAN MATEJ ČERNIC, EVROPSKI PRVAK V ODBOJKU

Matej Černic, 25 – letni odbojkar iz Gorice, nekdanji igralec SZ Olympia in OK vala, je v nedeljo, 14. septembra 2003, igral s svojo italijansko odbojgarsko ekipo v Nemčiji. Njihovi nasprotniki so bili Francozi. Potegovali so se za naslov evropskih prvakov. Gostovali so jih berlinski prebivalci, ki so si množično ogledali tekmo (bilo jih je približno 9.000). Tudi mi v zamejstvu smo napeto spremljali tekmo preko televizijskih zaslonov in bili izredno navdušeni, ko so zmagali zlato medaljo. Po končani tekmi je Matej Černic ostal v Nemčiji celo noč. Naslednji dan je odšel domov. Tu so ga vsi nestrno čakali in mu pripravili zabavo. Matejev stric Jelko mu je naredil železno medaljo in jo pobarval v zlato. Imeli so se zelo lepo kot nam je pripovedoval Matejev bratranec in naš sošolec Luca Fiorelli.

LIZA TERČIČ in GABRIJEL LANGO, 5. razred

NEDELJA PRI SV. KRIŽU

V nedeljo, 14. septembra, smo se Fabijan, Katja, Milko, Evelin, Marjan, Eliana, Tadej, Alessio in jaz dobili pri gostilni Korsič, da bi se odpravili proti sv. Križu v Brdih, ker je bila ta dan praznik povišanja svetega križa. Odpravili smo se proti meji. Ko smo prekorali mejo, je neki pes začel hoditi za nami. Ko smo prišli do cerkve v Kojsem, je ta pes izginil. Zagledal sem drugega, ki je hodil po cesti, približal se je nam in nas zasledoval. Po poti je ta pes dobil škaflo kisle smetane. Vzel jo je v usta in jo peljal s seboj. Vsi smo bili zelo žejni in zato je Alessio predlagal, da bi šli v bar kaj popit. Ko smo stopili v bar, je tudi naš kolega (pes) vstopil z nami in olikano pustil zunaj škaflo kisle smetane. Nato smo se napolili proti sv. Križu. Pes nas je še vedno zasledoval. Začeli smo hoditi po strmi poti proti cerkvi svetega Križa. Po poti so stale postaje križevega pota. Končno smo prišli do cerkve. Tam smo nekaj zmolili in si ogledali oltar. Nato smo se odpravili zopet proti domu. Hodili smo in hodili in končno prišli do gostilne Korsič. Tam smo pojedli sladoled in preživeli še nekaj časa v prijetni družbi. Nato se je vsak od nas odpravil na lastne domove.

Tako smo na poseben način preživeli nedeljsko popoldne pri svetem Križu.

ELIJA MUŽIČ

OB LETOŠNJI VENDIMRŠCI PROSLAVILI TUDI 340 – LETNICO CERKVE

Na Vrhovlju si prizadevajo, da bi v vasi bilo tudi več družabnega življenja. Zato tradicionalno praznujejo dva velika praznika v letu: spomladi, prvo nedeljo po Veliki noči Kopelncu, in jeseni Vendimršco na dan Marijinega rojstva, 8. septembra oziroma na nedeljo, ki je temu datumu najbližja. Letos je to bilo 7. septembra.

Od kod ime praznika Kopelncu, vaščani le ugibajo. Domnevajo, da po vzpetini Kapela (424 m), na kateri stoji cerkev. Vendimršca pa po vendimi (trgatvi), ki se opravlja v tem času. Prav zaradi letošnje izjemno zgodnje trgovatve so se prireditelji bali, da bo udeležba slaba. Vendar se to ni zgodilo. Nad udeležbo so bili presenečeni, tako da je praznik izvenel tako, kot so si želeli.

O pripravi in poteku praznovanja so povedale Erika Facchini, Nevenka Markočič in Klara Slejko; predsednik VS Vrhovlje, Slavko Bavdaž pa je ob tej priliki želel povedati, kaj so v vasi postorili letos in kaj načrtujejo v prihodnjem letu.

Letošnja Vendimršca je bila še posebej praznična iz dveh razlogov
Letos so proslavili 340-letnico zaznambe cerkve in 130-letnico rojstva župnika Ivana Kovačiča.

Do datuma so prišli po naključju, ko so prenavljali notranjost cerkve. Na vrhu oboka pred prezbiterijem so na majhni plošči odkrili napis FUNDATORE MATTIA MUSIC DIE 3 7 b RIS 1663.

Župnik Ivan Kovačič pa je bil zadnji župnik, ki je bival v vaškem župnišču, ki ga sedaj ni več. Cenjen je tudi kot pisec pesmi, pripovedi in veseloiger, kar je razvidno na enem izmed razstavnih panojev.

Obema obletnicama so posvetili razstavo fotografij, ki so jo uredili v pritličju zvonika, in si jo je mogoče ogledati vsako soboto po maši.

Na ogled so postavili stare fotografije cerkve, farovža in gostilne iz časa pred 1. svetovno vojno in po njej, starejše in novejšje fotografije vasi, fotografije s starejših praznovanj in romanj k temu svetišču, fotografije s praznovanj zadnjih nekaj let, fotografije župnika Jožka Benedetiča, doma iz Vipolže, ki se ga vaščani še danes (10 let po njegovi smrti) zelo radi spominjajo.

Svečana maša je potekala ob tradicionalnem petju šmartenskega cerkvenega zbora z nekaj pevci iz Vedrijana. Poseben pečat prazniku pa je dal koncert Marijinih pesmi, ki jih je zapel oktet s Kapele nad Novo Gorico. Petje se je nadaljevalo tudi ob družabnem srečanju na trati ob cerkvenem »teru«.

Ob tej priložnosti so pripravili spominsko podobico, na kateri je oltarna slika, pod njo cerkev z delom vasi in napis, ki beleži 350-letnico cerkve.

Ker je cerkev na Vrhovlju zelo akustična, bi vaščani radi obnovili notranjost (omet in poslikave v prezbiteriju, ki so bile poškodovane v 1. svetovni vojni), da bi lahko prirejali koncerte v zadovoljstvo pevcev in poslušalcev. Posebno starejši vaščani pa si želijo, da bi jim bila vrnjena zvonova, ki so ju Italijani vzeli leta 1943 za potrebe vojske.

Celotno praznovanje je letos posnela lokalna TV VITEL iz Dornberga, v ponedeljek pa tudi predvajala TV Primorka.

Slavko Bavdaž, predsednik VS je povedal, da je z opravljenim delom v tem letu zadovoljen. Prekrili so vaški dom (notranjost so uredili že lani), postavili varnostno ograjo na nevarnih delih vaše ceste v dolžini 120 m, postavili zaščitno mrežo na prostoru, ki ga koristijo mladi za rekreacijo in dodali dve svetili javne razsvetljave. Iz sredstev VS pa so postavili parkovno klop v zaseku Črnaško in nabavili nekaj drobnega inventarja za vaški dom.

Veliko pohvalnih besed so vsi štirje sogovorniki namenili vaški mladini, ki je letos ustanovila Mladinski klub Vrhovlje. Za svoje potrebe mladi urejajo svoj prostor v kleti vaškega doma. Vedno se vključujejo v vse vaše aktivnosti: kresovanje ob 1. maju in postavljanje mlaja, ob prazniku čiščenj pomagajo pri izdelavi voza, ob letošnji Vendimršci so pomagali pri krašenju cerkve in postavili slavolok. Vsako leto se udeležijo briških turnirjev v malem nogometu, zato si želijo, da bi za trening uredili primerno igrišče v vasi.

Za prihodnje leto pa upajo, da bodo realizirali izgradnjo kanalizacije s čistilno napravo, za kar imajo že dve leti vlogo na občini. Radi bi obnovili vaše podporne zidove in vaški studenec, ki tudi ob letošnji suši ni presahnil.

MILENA BEGUŠ

LETINA 2003

Že je leto naokrog in tudi mi delamo obračun letine, ki smo jo komaj pospravili. Kakor vsaka letina ima tudi letošnja nekaj posebnega, nekaj svojega, nekaj drugega, nekaj, kar nima nobena druga, tako da bo ostala v spominu kot letošnja letina.

Posebnost letošnje letine je bila suša. V celem letošnjem letu je do sedaj padlo komaj 460 milimetrov dežja. V normalni letini jih pade kakih 1200 – 1300 milimetrov, lansko leto pa jih je padlo izredno nad 2000. Seveda nas čaka še jesenski čas, za katerega napovedi niso nič kaj obetavne, saj se je pri izredno lepem vremenu in visoki temperaturi (70 zaporednih dni je ta bila nad 30 stopinj) Sredozemsko morje segrelo za 5 stopinj več kot v enem normalnem poletju. To pomeni, da bo ta energija dajala moč frontam slabega vremena.

V prvem pomladnem času smo imeli tudi nekaj pozebe, ki je posebno na češnjah in breskvah povzročila kar precej škode, hvala Bogu pa na trtah je bila ta komaj občutena. Izredno topla in suha meseca maj in junij sta pospešila rast trte, tako da je bila letošnja letina za deset dni bolj zgodnja. Proti koncu junija pa je suša začela kazati vso svojo moč. Seveda je ta bila bolj občutena pri mladih nasadih, na opočni zemlji. Najhujše pa je bilo v tistih vinogradih, kjer zemlja, ob njihovem preurejanju, ni bila ganjena zadosti globoko, tako da bi si v deževnem obdobju nabavila večje zaloge vode. Takrat pa je zadela naše kmete splošna panika, saj so marsikateri prevažali noč in dan cele lodrice vode. Seveda so nekateri nasadi zares potrebovali vode, drugi pa ne. V drugem primeru je tisti, ki je namakal, napravil v teh vinogradih mogoče več škode, kot če bi jih pustil v suši. Trta ja namreč rastlina, ki se izredno dobro zna prilagoditi raznim situacijam. V letošnjem primeru je bila trta prisiljena poriniti svoje korenine globoko v zemljo, kjer je našla še nekaj vode. Če smo torej šli namakati tak vinograd, smo tamkajšnje trte samo razvabili in te so čakale samo na tisto vodo, ki smo jo mi pripeljali.

Tudi trgatav je bila letos za deset dni zgodnja in če bi v sredini avgusta ne bilo velikega šmarna (it. ferragosto), ki je tako rekoč zapovedan praznik počitnic, bi nekateri začeli s trgatvijo tudi en teden prej. Seveda je bilo grozdje zrelo in zdravo. Edini problem je bila toplota, zato se je trgalo le v zgodnjih jutranjih urah in samo dopoldne, saj je bilo popoldne pretoplo predvsem za trgače. Obenem bi popoldne prišlo grozdje v klet prevroče, kar bi pomenilo, da bi hladilne naprave težko in v predolgem času ohladile mošt, ki bi po vsej verjetnosti izgubil vse primarne arome vina. To vreme je trajalo do zadnjega dneva v mesecu avgustu. S prvim septembrom pa se je znatno ohladilo, toda bele sorte grozdja so bile že skoraj vse potrgane. Tudi precej dežja je bilo takrat, tako da so trte kar dobro zaživele. Taki vremenski pogoji so bili primerni za rdeče sorte grozdja, za katere ni vsaka letina dobra. Seveda je bilo treba nekoliko počakati za trgatav takega grozdja, saj je ob toplih septemberskih dneh in mrzlih nočeh kvaliteta samo rastle. Tisti, ki je letos imel silo potrgati tudi rdeče sorte grozdja, si je letos izgubil lepo priložnost.

IVAN VOGRIČ

OBČINSKE VESTI

Podžupan se je pred kratkim sestal z deželnim odbornikom Morettonom; skupaj sta se domenila za ureditev raznih plazov na območju števerjanske občine.

Občinski odbor gleda dokaj optimistično na razpoložljivost finančnih sredstev za zaključitev del v stari osnovni šoli, tako da bi se lahko celotna stavba predala prvotnemu namenu, in sicer vaščanom, ki nimajo primernih stanovanjskih razmer.

Oddana so bila dela za ureditev že obstoječe javne razsvetljave z upanjem, da bi prekrili z žarnico vse zaselke v bližnji prihodnosti.

Po večmesečnih popravilih so se začelo zaključila dela na vodovodnem omrežju.

Občinska uprava žaluje, ker sta v poletnem času umrla občinska odbornica Anka Črnc in občinski svetovalec Silvan Cibini, kar je za tako majhno vaško skupnost res velika izguba.

PROGA št. 9: GORICA - ŠTEVERJAN - OSLAVJE - GORICA

Odkar izhaja Vestnik, ne pomnim, da bi pisali kdaj o javnih prevozi, ki jih nudi goriško podjetje A.P.T. Tokrat bomo spregovorili o progi št. 9, Gorica – Števerjan – Oslavje – Gorica.

Že dolga desetletja je Števerjan povezan z Gorico s pomočjo avtobusa, nekoč v koncesiji podjetja RIBI, sedaj pa A.P.T. Od vsega začetka je avtobus krožil iz Gorice po Oslavju, dospel v Števerjan in Sovenco ter po Bukovju odpeljal spet v Gorico in v obratno smer. Ta proga je trajala vse do leta 1991, ko je bila cesta na Sovenci prekinjena za ves promet zaradi plaza. Zatem je bila takoj zgrajena nova cesta v Gabrskem koncu, tako da je ves promet lahko ponovno stekel. Tudi avtobus je ponovno vozil: iz Gorice, po Bukovju preko Trga pred cerkvijo, po Gabrskem koncu na Oslavje in Gorico; to se je dogajalo vse do 13. septembra 2003. Ta začasni prevoz skozi Trg se je marsikomu zdel bolj primeren, še posebno tistim, ki so morali prihoditi iz Ščednega, saj je bila prejšnja postaja v Dvoru. Vedeli smo, da bo po odprtju ceste na Sovenci avtobus ponovno vozil po stari progi. Ko je bila cesta odprta, pa je avtobus krožil še vedno skozi trg in to do 13. septembra.

Tukaj je podjetje A.P.T. naredilo napako: če bi po odprtju ceste takoj uvedli staro pot, bi ne bilo protestov.

Vemo tudi, da pride ob vsakem začetku šolskega leta do spremembe urnika, tako tudi ob zaključku šolskega leta pride v poštev poletni urnik. Glede urnika ni opazk, saj je lepo razporejen. V zimskem času avtobus kroži skoro vsako uro, v poletnem pa je kakšna vožnja manj. Vseeno pa so vsi zadovoljni. Z urnikom, ki je v veljavi od 14. septembra 2003, avtobus kroži tudi ob nedeljah in praznikih.

Kaj se je zgodilo z novim urnikom? Urnik je zelo ugoden, problem pa je, da je bila prekinjena postaja pri vrtcu in na Trgu pred cerkvijo. Avtobus ponovno vozi skozi Sovenco, postaja pa je tudi pri občinski stavbi.

Poudariti je treba, da je center vasi na trgu in ne na Sovenci. Večina potnikov pride iz Ščednega in okolice, ti pa so se posluževali postaje na Trgu. Nekateri potniki so ostareli in starost prinese tudi svoje nevednosti.

Na trgu pred cerkvijo so se potniki lahko branili pod streho Sedejeva doma v primeru slabega vremena. Pri občinski stavbi ali na Sovenci ni te možnosti. Naj pride dež, veter itd., potniki nimajo zavetja. Poleg vsega v zimskem času leže takoj mrak.

Ko se je zvedelo, da bodo te spremembe, so nekateri stopili do direkcije podjetja A.P.T. in skušali preprečiti nekatere ovire in nevšečnosti, ki bi nastale s to spremembo.

Pogovor, čeprav korekten, ni bil zadovoljiv. Rešeno ni bilo nič: čez par dni je podjetje poslalo pismo, da bo avtobus vseeno vozil skozi Sovenco. Med tem časom je bila pripravljena peticija s podpismi, ki je bila vložena na direkcijo APT, Goriško pokrajino, na Prefekturo in občino Števerjan. Tako je tudi župan Corsi sprejel promotorje te peticije, ki mu jo je tudi predložila.

Negativen pogovor z direkcijo in prejeto pismo daje misliti, da se v odzadju skriva nekaj, kar ni jasnega. Zdi se, da nekoga moti, da je avtobus vozil skozi Trg, saj v ospredju ni drugega razloga. Sprašujem se, s kakšnim kriterijem je bilo to napravljen?

Kaj povzroča nova proga? Vse stare ženice, ki prihajajo iz Ščednega in okolice bodo morale peš do občinske stavbe; ta postaja namreč nadomestuje postajo pri vrtcu in Trgu Svobode. Ni tako hudo kadar gredo v mesto, huje je, kadar se bodo vrstile domov s težko prtljago. Brez skrbi ne bo lahko prehoditi po hribu do Trga in nato naprej do Ščednega in okolice. Lepo je ukazovati, a tukaj naj si vzame vsak svoje odgovornosti.

Za v vednost: ko je vožnja avtobusa stekla po novi progi, se marsikatera stara ženica ni poslužila več javnega sredstva. Na Sovenci ni dosti ljudi, ki se poslužuje avtobusa, sta dve ali tri mlajše osebe, te pa lahko naredijo kakšen korak do vrtca. Iz bližnje Slovenije ljudje ne prihajajo več, oziroma občasno ena ali dve.

Nič proti Sloveniji, Slovenci so vedno dobrodošli, a verjetno bi morali najprej pomisliti na naše ljudi, potem pa na druge.

Res se z avtobusom vozi zelo malo ljudi. Če še tisti ostanejo doma, ni čudno, da je avtobus res prazen. Na tak način bo še bolj prazen.

Peticija do danes ni imela nobenega odgovora oziroma popoln molk.

Dobro, da govorimo o napredku. Če je to napredek, Bog nas reši!

Za v vednost objavljamo tudi urnik proge GORICA – ŠTEVERJAN - OSLAVJE - GORICA

DELAVNIKI:

Odhod iz Gorice v smer Števerjan – Oslavje (via Bukovje)

07.15	08.35	15.40	16.30#
-------	-------	-------	--------

Odhod iz Gorice v smer Števerjan – Bukovje (via Oslavje)

10.20	11.10	12.20	13.10#	14.15	19.15
-------	-------	-------	--------	-------	-------

Odhod iz Števerjana v smer Gorica (via Oslavje)

07.34	08.54	15.59	16.49#
-------	-------	-------	--------

Odhod iz Števerjana v smer Gorica (via Bukovje)

10.45	11.35	12.45	13.35#	14.40	19.40
-------	-------	-------	--------	-------	-------

NEDELJE IN PRAZNIKI:

Odhod iz Gorice v smer Števerjan – Bukovje (via Oslavje)

09.25	14.15	18.15
-------	-------	-------

Odhod iz Števerjana v smer Gorica (via Bukovje)

09.50	14.40	18.40
-------	-------	-------

(# vozi v času šolskega pouka)

ZVONKO SIMČIČ

Uredništvo stoji ob strani svojim sovaščanom in bo rade volje seznanilo bralce o morebitnih spremembah ali novostih.

NASVIDENJE ANKA IN HVALA ZA VSE!

Prejšnja številka Števerjanskega vestnika je nedvomno izšla drugačna: brez tvojih nasvetov, brez tvoje dragocene pomoči.

Tisti konec tedna sem hitel z zbiranjem člankov, da bi čimprej zaključil celotno številko, kot da bi se podzavestno zavedal, da je časa malo. Naključje je tudi v tem, da je številka morala biti pripravljena že dan prej, to že v petek, a hudomušnost ciklostila je dala svoje. Tisto soboto sem zjutraj začel s tiskanjem Vestnika, tako da bi ti pred poldne nesel en izvod v bolnišnico. Morda bi ga sama ne utegnila prelistati, a vsaj bi ti bil ta znak hvaležnosti za vse, kar si storila dobrega. Med delom pa me je pretresla novica. Prepričan sem, da si kljubovala neizprosni bolezni do konca.

V sedemdesetih letih si aktivno kulturno sodelovala v naši vasi, več let si bila tajnica društva F. B. Sedej in več let si skrbela in urejala tudi Števerjanski vestnik. Potem si se nekoliko oddaljila od števerjanske stvarnosti in si vneto sodelovala z drugimi društvi na Goriškem. Po dolgem premoru, ki si ga sama želela, pa si mi le v zadnjih letih privolila in priskočila na pomoč ter potrpežljivo lektorirala Vestnik. Ob tem si dobesedno uživala, hrepenela si po čisti slovenski besedi. Vsakokrat sem ti prinesel številko za pregled zadnji trenutek; pregledovala si ga tudi ponoči, da si me čimprej zadovoljila. Ko ti je poštar prinesel na dom Vestnik, si ga najprej vzela v roke in prebrala, če je vse v redu. Jezila si se, če sem nehote izpustil kako popravilo pri prepisovanju tvojih popravkov. Neke vrste si ga čutila za svojega in si v svoji natankosti hrepenela, da gre v javnost še boljši.

Ko sem se s tabo pogovarjal, sva zahajala z besedo vsepovsod. Med vsemi tvojimi besedami, ki mi sedaj brijo po glavi, se spominjam Gregorčičeve poezije Z grobov, ki si mi jo večkrat citirala. Po značaju si bila dobra, konkretna, direktna in poštena. Zadnja kitica poezije se tako glasi:

*V življenje trnja, a cvetja na grob!
Pač bolje bi bilo narobe:
sadite nam rajši v življenje cvetic,
a trnje shranite za grobe!*

Večkrat pa vemo, da ni tako in človeka vsakodnevno radi preganjamo. Morda je iz tega tudi izhajalo tvoje prepričanje češ, da te nima nihče rad. Množica pa, ki se je poslovilno zbrala na števerjanskem pokopališču, ti je dokazala, koliko ljudi te je spoštovalo. Žal si človek daje vedno manj za negovanje medsebojnih odnosov in človeka začnemo ceniti komaj takrat, ko ga ni več med nami.

Po tvojem odhodu je bilo povedanih in napisanih morje lepih ter tolažilnih besed s strani predstavnikov vseh kulturnih, krščanskih ustanov, društev in zvez, v katerih si razdajala svoje znanje in sposobnost do zadnjega hipa. Res je, da si bila v Števerjanu precej umaknjena od celotnega prizorišča, razen odborniškega mesta na občini. To ti je bilo tudi žal, ker si se konec koncev čutila Števerjanka. Med vsemi trditvami pa mi je dobesedno zalil oči tisti govor, ki je pravil, da te bodo nekateri krogi kulturne prosvete v Števerjanu tudi resnično pogrešali. Res je tako! Eden izmed teh je prav naše uredništvo, ki se z ranjenim srcem poslavlja od tebe.

Na koncu se ti še osebno iz srca zahvalim za vse, a ti že vse to veš, saj sem ti bil vedno hvalažen, za kar si storila za naše glasilo. Sprejmi še naprej naše delo z Visokega. Prepričan sem, da so ti tudi hvaležni vsi naši bralci in bralke. Pogrešali te bomo.

Počivaj v miru.

MARJAN DRUFOVKA

DOMAČA VAS, BISER NAŠ

Objavljamo razglednico, ki jo je zarisal znani inženir Paolo Caccia Dominioni na podlagi še neobjavljene originalne risbe, ki prikazuje možno strukturo vasi Števerjan leta 1520.

Spodaj si lahko ogledamo severno pročelje gradu, kot ga še danes vidimo. Obnovitvena dela je opravljal vedno isti arhitekt.

Zgoraj prikazani material nam je posredoval domačin Michele Formentini, ki se mu uredništvo Vestnika iskreno zahvaljuje.

ROJSTVA:

Mamici Valentini, očku Damijanu ter bratcema Mateju in Nikolaju Hlede sta se 1. septembra pridružili mali Tereza in Veronika. Številni družini iz srca čestitamo, dvojčicam pa voščimo obilo sreče v življenju.

9. avgusta je na svet privekal mali Federico Cuel. Očku in mamici čestitamo, novorojenčku pa želimo, da bi zrastel v poštenega in pridnega fanta.

DAROVI:

ZA CERKEV V ŠTEVERJANU: v spomin na pokojno Anko Černic Simon Komjanc in družina 50,00, KD Sabotin iz Štmavra 25,00, sekcija SSK Števerjan 70,00, mati Ada Gabrovec 300,00, podjetje Terpin 50,00, župan Hadrijan Corsi 100,00, N.N. 50,00, N.N. 50,00, N.N. 25,00; v spomin na pokojnega Lojzeta Maraža KD Sabotin iz Štmavra 25,00, mati Iva 50,00, sekcija SSK iz Števerjana 30,00, družina Simčič 30,00, vrstniki (letnik 1943) 80,00, N.N. + N.N. 100,00; v spomin na pokojnega Maria Becciu oče Pietrino 50,00, v isti namen ob 30. dnevu oče Pietrino 30,00, N.N. 25,00; ob obletnici mamine smrti N.N. 25,00; ob prvi obletnici smrti pokojne Božice Gruden Maraž mati 20,00; N.N. 40,00 evrov.

ZA CERKVENI PEVSKI ZBOR: N.N. 25,00; N.N. 50,00 evrov.

ZA OTROŠKI ZBOR: N.N. 50,00 evrov.

ZA ŠTEVERJANSKI VESTNIK: v spomin na pokojno Anko Černic F. P. 50,00, Lidija 20,00; namesto cvetja na grob pokojnemu Lojzetu Maražu sorodniki 50,00; ob zlati poroki zakonca Marica in Anton Podveršič 50,00; Dragica in Marko Škorjanc 50,00; sestre Marica Humar in Alma Kodermac 20,00 evrov.

ZA DRUŠTVO F.B. SEDEJ: v spomin na 30. junij 2001 družina Aleksander Pintar 200,00; v spomin na pokojnega Lojzeta Maraža Lojze Hlede iz Ščednega 25,00 evrov.

ZA CERKEV NA JAZBINAH: v spomin na pokojno Anko Černic N.N. 30,00; Silvana Mrak 96,50, namesto cvetja na grob pokojni Malki Tronkar družini Cuel 50,00; v zahvalo ob končani trgatvi družina Aleša Komjanca 50,00; N.N. 10,00 evrov.

ZA SKLAD SESTRE MIHELANGELE: v spomin na pokojnega Lojzeta Maraža Eda Gravnar 25,00 evrov.

ZA LAČNE V MISIJONIH: v spomin na pokojno Anko Černic sosedova družina 100,00, njeni bivši učenci (letnik 1975) 140,00; v spomin na pokojnega Lojzeta Maraža Eda Gravnar 25,00, vrstniki (letnik 1943) 80,00; v spomin na pokojnega Maria Becciu letnik 1957 50,00 evrov.

ZA KIP JEZUSOVEGA KRSTA: v spomin na pokojno Anko Černic N.N. 20,00; v spomin na pokojnega Maria Becciu sestra Planišček 50,00; Jožica in Silvan ob srebrni poroki 50,00 evrov.

ZA KARITAS V BREGINJSKEM KOTU: v spomin na pokojno Anko Černic Roman Vogrič 50,00; v spomin na pokojnega Lojzeta Maraža Roman Vogrič 50,00; v spomin na pokojnega Vinka Levstika Roman Vogrič 50,00 evrov.

ZA CERKEV MATERE BOŽJE V STRUNJANU: v zahvalo za uslišano prošnjo Bernarda Komel 50,00 evrov.

ZA CRO V AVIANU (VIA DI NATALE): v spomin na Anko Černic letnik 1953 170,00 evrov.

V POMOČ PRIZADETIM V UKVAH: župljani, občani in društvo F. B. Sedej – Števerjan 3.000,00 evrov.

SMRTI:

LOJZE MARAŽ

Alojz, Miroslav Maraž se je rodil 21. junija 1943 v Števerjanu očetu Jožefu in Ivici Simsič dne. Bil je drugorojenec v družini sedmih otrok (Silvana, Dušan, Meri in že pokojni Marija – Zdenka, Dora in Darjo). Krščen je bil v Števerjanu 29. junija 1943. Osnovno šolo je obiskoval v domači vasi. Že kot otrok je rad stregel pri sveti maši pokojnemu gospodu Sedeju, ko so bile svete maše ob 6. zjutraj tudi v zimskem času.

Po poklicu je bil zidar, nekaj let po upokojitvi je v Števerjanu opravljal smetarsko službo. V domači vasi je vrsto let pomagal pri pritrkovanju in radi so ga klicali tudi v sosednje fare v Štmaver, Pevmo, Štandrež, pa tudi na Sveto goro. Veliko se je ukvarjal z mizarstvom. Za števerjansko cerkev je pred nekaj leti izdelal lesen križ za božji grob.

Tako v domačem prosvetnem društvu Sedej kot tudi v drugih društvih na Goriškem je pomagal pri prosvetni dejavnosti, zlasti pri postavitvi odrov ob gledaliških predstavah. Pokojni Lojze je bil veselega značaja in je imel zelo rad družbo.

Umril je 27. junija doma. Pogreb je bil 28. junija. Vpepelili so ga v Trstu in ga 3. julija pospremili na števerjansko pokopališče.

Sekcija Slovenske skupnosti za Števerjan, društvo F. B. Sedej izrekajo mami, bratu, sestrama ter svojem občuteno sožalje ob izgubi dragega Lojzeta Maraž, ki je pred kratkim praznoval svoj šestdeseti rojstni dan.

ANKA ČERNIC

Anka Černic se je rodila 12. aprila 1953 v družini Ade Gabrovec in Štefana Černica. Bila je druga od šestih otrok. Izobraževala se je na slovenskem učiteljskišču v Gorici, nato pa se je začela njena učiteljska pot na slovenskih osnovnih šolah v zamejstvu, in sicer v Gorici, na Plešivem in v Števerjanu. Njeni bivši učenci se je bodo vedno spomnili kot predano učiteljico, ki je imela zelo rada otroke.

Bila je zelo aktivna v slovenskem kulturnem prostoru, dolga leta je bila odbornica Sveta slovenskih organizacij, poleg tega pa je bila tudi aktivna v politiki, in sicer v stranki Slovenske skupnosti. Od leta 1999 je bila namreč odbornica za kulturo v naši občini. Redno je vodila slovenske oddaje na bivšem Ljudskem radiu (potem Radio Voce, sedaj Radio Spazio 103). Poleg tega je bila tudi tajnica Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Kulturnega centra Lojze Bratuž. Aktivno je sodelovala z italijanskimi organizacijami, in sicer z združenjem Concordia et Pax in združenjem Rizzatti, ki si prizadevata za sožitje med različnimi narodi na Goriškem.

Anka je ljubila zborovsko petje. V Števerjanu se je bomo spomnili kot dolgoletno zborovodkinjo tako otroškega zbora društva Sedej kot dekljskega zbora Alenka. Sodelovala pa je tudi z revijami Pastirček, s Katoliškim glasom, nato z Novim glasom. Kot smo že omenili, pa je že nekaj let lektorirala tudi Števerjanski vestnik preden je šel v tisk. Poleg vseh teh obveznosti je našla čas tudi za pisanje kulturnih prireditev, od miklavževanja do zaključnih šolskih prireditev. Lepo število let pa je bila tudi tajnica vaškega društva Sedej.

V soboto, 28. junija, je v zgodnjih jutranjih urah v goriški bolnišnici podlegla neizprosnii bolezni. Pogrebna maša je bila 30. junija v števerjanski cerkvi. Velika množica ljudi je Anko nato pospremila na Božjo njivo, kjer so se ob odprtem grobu od nje poslovili števerjanski župan Hadrijan Corsi, g. Renzo Boscarol, Mirko Špacapan v imenu Slovenske skupnosti in predsednik domačega društva Sedej Mihael Corsi.

Sekcija Slovenske skupnosti za Števerjan, občinski svetovalci SSk, župan in odbornik, društvo F. B. Sedej ter števerjansko župnijsko občestvo izrekajo mami, bratoma, sestrama ter ostalim sorodnikom globoko sožalje ob težki izgubi ljubljene Anke Černic.

Objavljamo nadškofovo pismo ob smrti Anke Černic:

Gorica, 30. junija 2003

Vest o Ankini smrti me je globoko prizadela, zlasti če pomislim na njeno starost in na naglico, s katero nas je zapustila.

S srcem sem blizu Ankinim svojcem in prijateljem v njihovi žalosti, njej pa izražam hvaležno priznanje za vse njeno delovanje in bivanjsko razdajanje v družbenem življenju, zlasti v krščanskih kulturnih ustanovah.

Medtem ko zagotavljam svoj molitveni spomin, bi si želel, da damo v sebi večji posluh evangeljski besedi, ki nas vabi, naj doživljamo svoje tostransko življenje kot romanje proti Očetovemu domu.

Svetloba Kristusovega vstajenja, ki navdihuje naše upanje, in nam zagotavlja, da s smrtjo ne gremo proti izničenju človeške osebnosti, naj nam pomaga zmagovati temine tega trenutka.

S prisrčnim blagoslovom

škof

+ Dino de Antoni

SILVAN CIBINI

Silvan Cibini se je rodil leta 1941. Oče je bil Ivan, doma z Oslavja, mati pa Marija Antoni. V mlajših letih se je ukvarjal s kupovanjem in prodajo kmetijskih pridelkov, zlasti zelenjave in sadja. Pred približno dvajsetimi leti sta se z ženo Marijo Juretič preselila v Števerjan, kjer sta si tudi zgradila hišo. Takrat se je preusmeril v vinogradništvo in dosegel na tem področju odlične uspehe. V zakonu se jima je rodila hčerka Ana.

Bil je angažiran na družbeno – političnem področju. V letih 1985 – 1990 je bil svetovalec in odbornik na števerjanski občini, v letih 1990 – 1995 pa je bil podžupan naše vasi. Tudi v zadnjih dveh mandatih je bil dvakrat izvoljen v občinski svet. Kot upravitelj in nato kot član društva Briški grič si je veliko prizadeval za gospodarski in splošni razvoj števerjanske skupnosti. Zlasti mu je bilo pri srcu vprašanje ovrednotenja kakovostnih števerjanskih vin.

Pred nedavnim so se pojavili znaki bolezni; zdravje se mu je v zadnjem času nepričakovano poslabšalo. Umrl je na svojem domu 20. julija. Pogrebna maša je bila v Pevmi 22. julija 2003.

Župan, občinska odbornika in svetovalci izrekajo ženi Mariji, hčerki Ani in vsem svojcem sožalje.

MARIO BECCIU

Rodil se je 15. februarja 1957 v Gorici. Sin Pietrina in pokojne Slavice Pintar. Po poklicu delavec je stanoval na Križišču, v Škorjanski jami. Poročil se je s Patricijo Stanič, v zakonu se jima je rodil sin Gabriel. Umrl je 29. julija v goriški bolnišnici, pogreb pa je bil 31. julija v farni cerkvi.

AMALIJA TRONKAR vd. KASTELIC

Pokojna Amalija (Malka) Tronkar se je rodila v kmečki družini 17. aprila 1908 na Križišču v Gornjem Cerovem. Oče je bil Andrej Tronkar, mati pa Emilija Prinčič. Imela je tri sestre in brata. Ko je odrasla, je rada delala v vinogradu, jedla sladko sadje in uživala v prostosti.

Med prvo svetovno vojno je morala z družino v begunstvo, in sicer na Dolenjsko, kjer so otroci pomagali materi nabirati gozdne sadeže in zdravilne rastline, da so lahko preživel. V tem času je bil oče avstrijski vojak in se ni vrnil iz vojske.

Ko so se po vojni vihri vrnili domov, so našli vse porušeno. Začasno so našli zavetje v popravljeni vojaški baraki, s časom pa so obnovili rojstni dom. Ko je Malka odrasla, se je zaposlila kot hišna pomočnica, kasneje pa v podgorski tkalnici. Ko je leta 1929 nastopila huda svetovna gospodarska kriza, se je s sestrami preselila na Sicilijo, kjer jim je bilo pri družinah dobro, ker so bile pridne in delavne. Tam je spoznala Ivana Kastelica iz Šapjan (blizu Reke). Jeseni 1935 sta se poročila v Cerovem. Nato je bil mož službeno prestavljen v Rim, kjer sta se rodila Franko in Ada. Poleti so se z veseljem vračali domov v Brda na počitnice.

Leta 1955 ji je umrl mož Ivan. V Rimu je imela srečo, da je srečala msgr. Maksimilijana Jezernika, ravnatelja zavoda Slovenika v Rimu, ki je takrat začel zbirati rimske Slovence pri skupni mesečni maši, poleg tega so po maši gojili družabnost v okviru društva A. M. Slomšek.

Leta 1954 so si sestre sezidale hišo na Jazbinah. Ko je umrla sestra Zana, je Delinca ostala sama in je hudo obolela, zato je Malka leta 1991 prišla na Jazbine in jo oskrbovala. Pri tem sta ji pomagala Franko in Ada; po smrti Delince pa sta skrbela zanjo, ker je tudi sama že ostarela in onemogla. K temu je prišel v začetku septembra še nesrečni padeč, nato pa še komplikacije, ki jih ni preživela.

Ne pozabimo, da smo v prejšnji številki našega glasila objavljali njen intervju. Radi bi še enkrat napisali besede, ki jih je sama povedala:

»Preživela sem skoraj celotno dvajseto stoletje. Videla sem in utrpela posledice dveh svetovnih vojn in še danes je slišati govorice o vojnah. Prepričana sem, »da človek ne usmerja svoje poti, popotnik ne določa svojih korakov«, tako da »po Božji obljubi moramo pričakovati nova nebesa in novo zemljo, v katerih biva pravičnost«. »Zakaj hudobneži bodo iztrebljeni, kateri pa upajo v Gospoda, bodo podedovali deželo in oživljali se bodo ob velikem miru. Sedeli bodo vsak pod svojo trto in pod svojo smokvo in nihče jih ne bo strašil, kajti usta Gospodova so govorila«. V te nauke zaupam.«

Umrla je v goriški splošni bolnišnici v nedeljo, 14. septembra, pogreb pa je bil na Jazbinah v torek, 16. septembra.

MARIJA PIRIH vd. PRINČIČ

Marija (Mici) Pirih vd. Prinčič se je rodila v Gornjem Cerovem 25. marca 1911. Med prvo svetovno vojno je bila begunka v Piemontu, ko je bila stara štiri leta pa je zbolela za tifusom. Stanje je bilo zelo hudo in ji je grozila smrt. Rešila jo je neka gospa, ki jo je vzela k sebi in je skrbela zanjo. Ko je odrasla in postala dekle, je odšla na Sicilijo, v Catanio, kjer je bila pet let otroška negovalka. Tam je spoznala tudi svojega bodočega moža, ki je v tistem času prav tam služil vojake. Da bi si poiskala delo, je potem odpotovala v Egipt, kjer je imela sestro. Tudi tam je bila zaposlena kot otroška negovalka in naučila se je arabskega in francoskega jezika. Ko ji je bilo 29 let, je izbruhnila druga svetovna vojna, vkrcala se je na zadnjo ladjo, ki je odpeljala v Italijo, in se tako vrnila domov. Tudi na tej vožnji je za las ušla smrti, ker je le malo manjkalo, da bi ladja prišla na mino.

V Cerovem se je poročila z Rajmundom Prinčičem in je rodila tri hčere. Po koncu vojne, ko so začrtali nove meje, je skupaj z možem in hčerami (najmlajša je bila stara komaj eno leto), zapustila vso zemljo in dom v Jugoslaviji z namenom, da se preseli na Jazbine, samo z vozom in parom volov. Na Jazbinah sta skupaj z možem postavila barako, kjer je vzgojila hčere. Kasneje je prav tam skupaj z možem zgradila svoj dom. Doživela je poroko svojih hčera in rojstvo štirih vnukov. Nekaj mesecev po rojstvu zadnjega vnuka, je ovdovela, ko ji je bilo 62 let. Naslednjih trideset let je preživela s hčerami in zeti in pomagala pri vzgoji vnukov. Dočakala je poroko treh od štirih vnukov in v zadnjih treh letih postala kar trikrat prababica.

Umrla je v torek, 16. septembra, pogreb pa je bil na Jazbinah v sredo, 17. septembra.

Svojem in sorodnikom pokojnih izreka naše uredništvo iskreno sožalje.

KUHINJSKI RECEPT

LIGURSKI RAVIOLI

Za testo potrebujemo: 300 g bele moke, 3 jajca, pol žlice olivnega olja, pol žlice vode.

Za nadev potrebujemo: 400 g pečene škarpene (riba), 200 g kuhane špinače, 100 g sveže skute, 50 g parmezana, 2 rumenjaka, 6 cl olivnega olja, sol, poper, limonin sok.

Za preliv potrebujemo: 1 dl olivnega olja, 2 zrela paradižnika zrezana na kockice, sol, poper, baziliko, 2 g sesekljane čebule.

Testo gnetemo iz vseh naštetih sestavin. Pokrijemo s prozorno folijo in pustimo, da počiva. Medtem, ko počiva pripravimo nadev. Pečeno ribo in kuhano špinačo počasi sesekljamo, primešamo prepirano skuto, parmezan, rumenjake in začimbe. Nadeva ne pražimo, paziti pa moramo, da je dovolj sočen in okusen.

Preliv pripravimo tik pred serviranjem. Na olivnem olju popražimo čebulo, dodamo paradižnik in začimbo s soljo in poprom. Nazadnje dodamo narezane lističe bazilike. Testo za raviole razvaljamo, nadevamo in oblikujemo v raviole. Skuhamo jih v vroči slani vodi, obelimo z omako in takoj ponudimo.

KROMPIRJEVA MUSAKA

Za pripravo potrebujemo: 1 kg krompirja, 40 dkg mletega mesa, 10 dkg čebule, 2 žlici olivnega olja, sol, 3 stroke česna.

Za preliv potrebujemo: 2 jajci, 2 dl mleka, 2 žlici moke, sol, poper, 2 žlici kisle smetane.

Kuhan krompir v celoti, olupimo in narežemo na lističe. Na maščobi porumenimo čebulo, dodamo meso in ga nekoliko prepražimo, še posolimo, popoprmo in narežemo ali pa samo stisnemo česnik. Pekač, lahko pa uporabljamo kako drugo kozico, važno je da ni pregorka, namažemo in nato damo najprej plast krompirja, nato plast mesa in to do vrha posode, dokler nam ne zmanjka sestavin. Važno pa je, da je na vrhu položen krompir.

Iz moke, jajc, mleka, soli, popra, naredimo žvrkljano testo in oblijemo ves krompir. Nato gornjo plast premažemo še s kisljo smetano. Vse skupaj damo v peč kjer se bo delalo pribl. 30 minut na 190° C. Ob koncu mora biti jed lepo sočna. Ponudimo jo z zeleno solato.

HRUŠKOVA REZINA Z VINSKIM ŠOTOJEM

Za pripravo testa potrebujemo: 4 jajca, 7 žlic sladkorja, 4 žlice moke, 2 dl sladke smetane, 1 vanilijev sladkor, 1 pecilen prašek, lupino ene limone, 2 kg sladkih in sočnih hrušk.

Za omako potrebujemo: 10 rumenjakov, 250 g sladkorja, 3 dl belega vina, polovico vanilijevega stroka.

Iz vseh za testo naštetih sestavin zmešamo gosto tekoče testo in ga zlijemo v pomaščen pekač. Obložimo ga z olupljenimi in narezanimi hruškami ter vse skupaj pečemo pribl. 30 – 40 minut pri 180° C. Pečeno nekoliko ohladimo in ponudimo z omako pripravljeno po sledečem postopku: rumenjake in sladkor penasto stepemo, da se narastejo nato jih prelijemo v drugo posodo z vrelim vinom v katerem smo kuhali tudi vanilijev strok. Na pari (banjo marija) kuhamo in stepamo omako toliko časa, da se primerno zgosti. Tedaj odstavimo in ohladimo. Serviramo lahko toplo ali hladno.

Namesto vina lahko damo mleko in lešnikovo esenco in tako dobimo hruškovo rezino z lešnikovim šotojem.

Dober tek!

ZA KRATEK ČAS

1. V vsakem spodaj navedenem stavku, se skriva vozilo, poišči ga.

Primer: OČE PREKOPAVA VRT S TEŽKO LOPATO

Skrito vozilo je KOLO

- KO PRIDE POMLAD, JATE LASTOVK SE VRNEJO V NAŠE KRAJE.
- V LAKIH SO ZELO STRUPENE SNOVI.
- SIMON IGRA FLAVTO IN KITARO.
- PRIDNA DEKLETA LOČIJO, KAJ JE DOBRO IN KAJ JE ZLO.
- SAMO TORBO ŠE NAPRAVIM, PA GREM V ŠOLO.

2. V vsaki supini besed ena ne spada zdraven, če bos pravilno rešil uganko, ti bodo začetnice teh besed dale ime furlanske reke.

MILAN
TURIN
GORICA
NEAPELJ

KOLO
AVTO
ROLERJI
VOZ

REKA
MORJE
DREVO
JEZERO

ŽLEB
IGLA
ŽEBELJ
ŽAGA

SMUČI
SANI
ŽOGA
DRSALKE

SONJA
MOJCA
ALEŠ
NADJA

3. Vstavi v prazne kvadrate matematična znaka + ali -, tako da boš dobil končni rezultat, ki je napisan v zadnjem stolpcu.

20		16		24	=	12
----	--	----	--	----	---	----

33		25		10	=	18
----	--	----	--	----	---	----

65		34		5	=	94
----	--	----	--	---	---	----

56		9		3	=	44
----	--	---	--	---	---	----

14		25		2	=	41
----	--	----	--	---	---	----

30		15		35	=	10
----	--	----	--	----	---	----

Rešitev iz prejšnje številke:

Vodoravno: skupina, loto, prod, Ibiza, ralo, kisel, et, al, elita, an, ta, ij, ol, ep, Veren, avion.

Navpično: slika, Eva, kobila, utis, nora, pozen, lev, al, ni, ea, ao, april, ra, ii, poletje, dota, pes.

E.D.

Daruj svojo kri.

ZAKAJ?

- ☞ Ker je socialna dolžnost
- ☞ Ker je dokaz ljubezni
- ☞ Ker je brezplačno
- ☞ Ker ne boli
- ☞ Ker z vsakim darovanjem krvi rešiš eno življenje
- ☞ Ker darovati kri pomeni darovati življenje